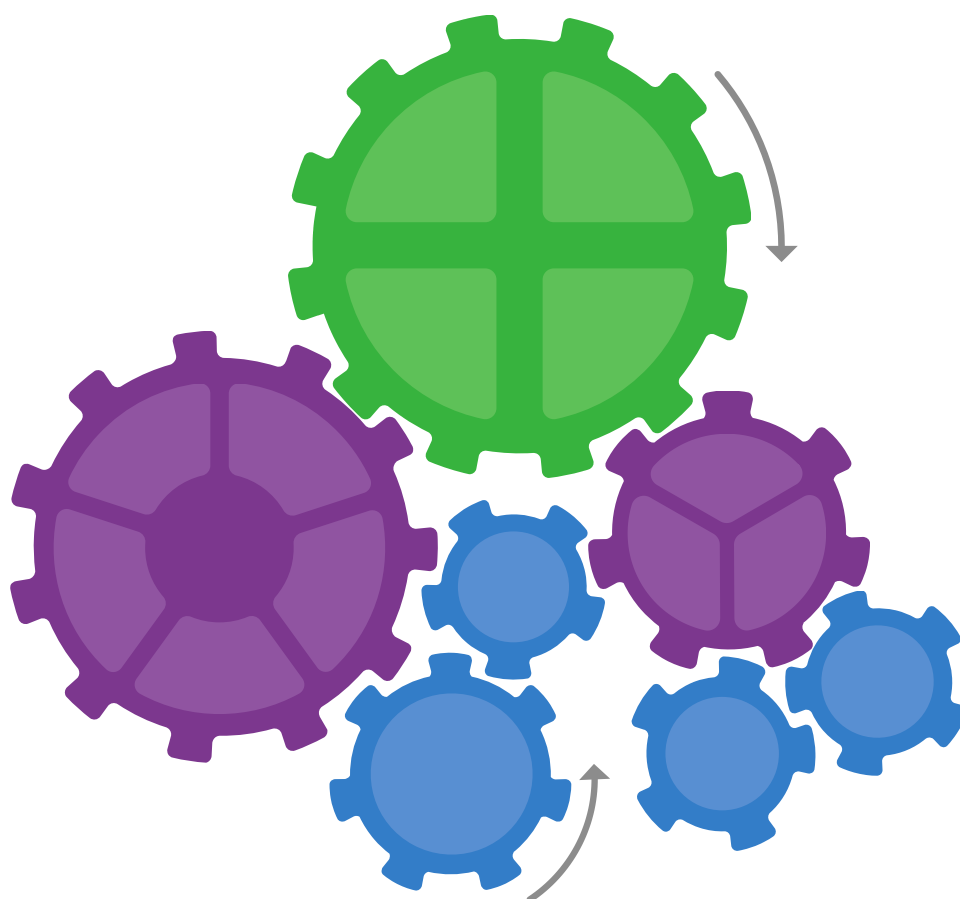

Fler gör mer 2020–2023

Utvärdering av den nationella handlingsplanen
för minskat matsvinn

Denna titel kan laddas ner från: [Livsmedelsverkets publikationer](#)

Citera gärna Livsmedelsverkets texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Livsmedelsverket, 2024.

Författare:

Karin Fritz.

Rekommenderad citering:

Livsmedelsverket. Fritz, K. 2024. S 2024 nr 01: Fler gör mer 2020-2023 – utvärdering av den nationella handlingsplanen för minskat matsvinn. Livsmedelsverkets, Jordbruksverket och Naturvårdsverkets samarbetsrapport. Uppsala.

S 2024 nr 01

ISSN 1104-7089

Innehåll

Ordlista	5
Sammanfattning.....	6
Inledning.....	7
Handlingsplanen ”Fler gör mer”.....	7
Pågår det arbete med åtgärderna i handlingsplanen?	9
Kommentarer till de nio åtgärdsområdena i tabellen	12
Åtgärdsområde: Mål och mätningar	12
Åtgärdsområde: Samverkan och dialog	13
Åtgärdsområde: Kunskapshöjning, beteendeförändring och attityder.....	13
Åtgärdsområde: Regler och tillämpning	16
Åtgärdsområde: Datummärkning, hållbarhetstid och kylkedja.....	16
Åtgärdsområde: Prognos, logistik och hantering.....	16
Åtgärdsområde: Avtal och upphandling	17
Åtgärdsområde: Utredning, forskning och innovation.	18
Fortsatt arbete med att minska matsvinnet är nödvändigt.....	19
Ytterligare pågående arbete inom avfallsområdet.....	19
Förhandling av förslag på EU gemensamma bindande mål -påverkar ambitionsnivån ..	19
Förändring i avfallsförordningen – krav på separering av avfall från förpackning.....	20
Uppdatera handlingsplanen - år 2024	20
Vägen framåt - år 2025 och framåt.....	21
Förslag: fortsatt och utökat uppdrag	21
Bilaga 1.	23
Inspel från aktörerna i livsmedelskedjan	23
Bilaga 2.	25
Uppföljning av etappmålen.....	25
Matsvinnet ska minska mätt i livsmedelsavfall.....	25
En ökad andel av livsmedelsproduktionen ska nå butik och konsument år 2025.....	25
Förhandling av förslag på EU gemensamma mål.....	26
Matsvinn hushåll	27

Ordlista

Livsmedelsavfall är alla livsmedel¹, både fasta och flytande, som har blivit avfall². Det är en juridisk term definierad av EU, till skillnad från det mer vardagliga ordet matavfall (läs nedan).

Livsmedelsavfall kan delas upp i två delar, tidigare ätbart s.k. matsvinn och icke ätbara delar. De nationella uppföljningarna av livsmedelsavfall från och med 2020 baseras på EU-definitionen av livsmedelsavfall. Livsmedelsavfall kan uppstå i alla led i livsmedelskedjan och brukar rötas, komposteras eller gå till förbränning.

Livsmedelsförluster kallas det matsvinn som framför allt uppkommer i de tidigare leden av livsmedelskedjan och som inte klassas som livsmedelsavfall. Det kan vara grödor som förstörs i fält och som inte kan skördas, eller djur som dör på gården. Det kan också vara skördade produkter som återförs till fält, komposteras eller blir biogas på den egna gården. Skördade produkter och biprodukter i industrin som blir foder betraktas också som livsmedelsförluster.

Matavfall är biologiskt nedbrytbart avfall som främst består av livsmedel. Matavfall är det ord som används vid instruktioner för källsortering. Begreppet används vid uppföljning av etappmålet för ökad utsortering och biologisk behandling av matavfall, då omfattas även snittblommor och papperspåsar, förutom livsmedelsavfall.

Matsvinn är ett samlingsbegrepp för livsmedel som har producerats i syfte att bli mat, men som av olika anledningar inte går vidare i livsmedelskedjan och äts upp. Detta oavsett om det klassas som avfall eller snarare kan kallas livsmedelsförluster. Livsmedelsavfall består delvis av matsvinn som hade kunnat ätas av människor om det hanterats annorlunda.

¹ Livsmedel definieras i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 som alla ämnen eller produkter, oberoende av om de är bearbetade, delvis bearbetade eller obearbetade, som är avsedda att eller rimligen kan förväntas att förtäras av människor.

² Avfall definieras i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG

Sammanfattning

Här presenteras en utvärdering av hittillsvarande insatser inom handlingsplanen ”Fler gör mer – handlingsplan för minskat matsvinn 2030”. Livsmedelsverket fick i regleringsbrevet 2023 i uppdrag att utvärdera handlingsplanen. Utvärderingen är gjord av Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Jordbruksverket, nedan myndigheterna, efter dialog och avstämning med aktörerna i livsmedelskedjan.

Resultatet från utvärderingen visar att det har tagits stora kliv på matsvinnområdet sedan myndigheterna fick det här uppdraget. Utan myndigheternas arbete skulle vi inte se de resultat vi kan se idag. Matsvinnet har minskat i flera delar av kedjan och det pågår arbete inom stora delar av handlingsplanen, både av myndigheterna och aktörerna i livsmedelskedjan. Men med nuvarande takt kommer varken målet i Agenda 2030 eller de mer närliggande etappmålen för minskat matsvinn att nås. Fler aktörer behöver jobba aktivt för att minska matsvinnet.

För att minska matsvinn och livsmedelsförluster behöver arbetet följa resurshierarkin och inriktas på att i första hand förebygga att det uppstår, för att resurserna ska användas på det mest effektiva sättet.

Samarbetet mellan myndigheterna har fungerat väl. Utvärdering visar att handlingsplanen behöver uppdateras så att den blir relevant utifrån nuläget. Detta kommer att genomföras inom det pågående regeringsuppdraget för minskat matsvinn.

För att myndigheterna ska kunna fortsätta att driva, accelerera och följa upp matsvinnarbetet 2026–2030 ser vi behov av ett fortsatt uppdrag med ökad finansiering. Ett fortsatt uppdrag innebär att myndigheterna kan fortsätta att arbeta enligt den uppdaterade handlingsplanen. En utökad finansiering behövs för att inhämta och ta fram data om livsmedelsförluster i produktionen samt för att ta reda på hur stor del av livsmedelsavfallet som utgörs av matsvinn i övriga delar av livsmedelskedjan. Det är en stor brist att inte ha data för matsvinnet. Vi måste veta mer om matsvinnet för att kunna prioritera rätt åtgärder och följa utvecklingen mot målen.

Inledning

Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Jordbruksverket har sedan 2020 ett pågående regeringsuppdrag inom livsmedelsstrategin att minska matsvinnet. Myndigheterna ska fortsätta arbeta i enlighet med handlingsplan för minskat matsvinn, ”Fler gör mer – handlingsplan för minskat matsvinn 2030”. I Livsmedelsverkets regleringsbrev 2023³ gjordes tillägget att hittillsvarande insatser inom handlingsplanen ska utvärderas. Detta lyfts också i Regeringens klimathandlingsplan – hela vägen till nettonoll (2023/24:59) avsnitt 7.6.10 Stärk kunskapsläget och åtgärder för minskat matsvinn inklusive livsmedelsförluster. Utvärderingen är gjord av Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Jordbruksverket efter dialog och avstämning med aktörerna i livsmedelskedjan. I denna rapport presenteras en statusuppdatering och bedömning för samtliga åtgärder i handlingsplanen till och med år 2023.

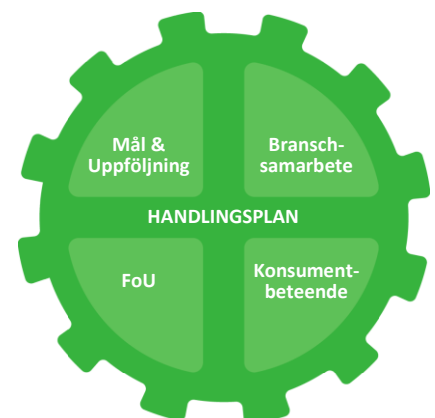
Arbetet ska bidra till att det globala hållbarhetsmålet 12.3 att till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

Handlingsplanen ”Fler gör mer”

Handlingsplanen ”Fler gör mer – handlingsplan för minskat matsvinn 2030” togs fram av Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Jordbruksverket 2018 i ett tidigare regeringsuppdrag - i nära samarbete med livsmedelsbranschen. Den innehåller nio åtgärdsområden: mål och mätningar, samverkan och dialog, kunskapshöjning, beteendeförändring och attityder, regler och tillämpning, datummärkning, hållbarhetstid och kylkedja, prognos, logistik och hantering, avtal och upphandling, motivationshöjande åtgärder och utredning, forskning och innovation. Dessa åtgärdsområden består av 42 åtgärdsförslag och pekar ut behov inom utredning, forskning och innovation.

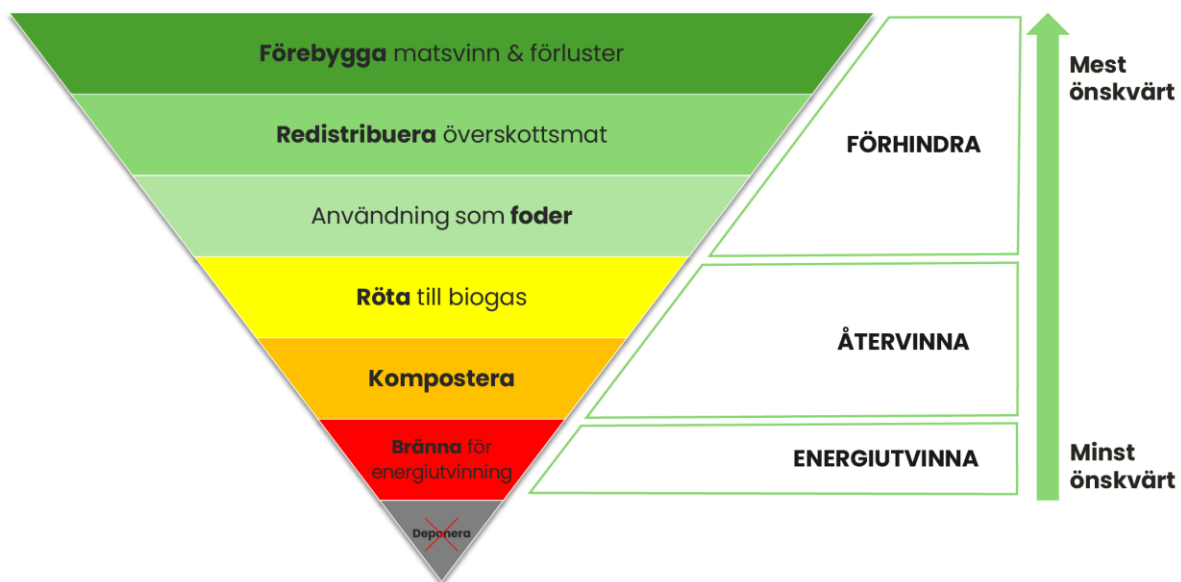
Fyra punkter är särskilt identifierade som förutsättningar för ett framgångsrikt arbete. De har ingen inbördes ordning och är tätt sammanlänkade med varandra:

- Ett nationellt mål och utveckling av uppföljningsmetoder
- Ett aktivt samarbete mellan branschaktörer i livsmedelskedjan.
- Ett förändrat konsumentbeteende
- Utredning, forskning och innovation

³ Regleringsbrev 2023 Myndighet Livsmedelsverket

Åtgärderna berör dels myndigheterna, dels kommuner, regioner, civilsamhälle och aktörerna i livsmedelskedjan och ska utgå från resurshierarkin för livsmedel⁴, nämligen att prioritera att förebygga, för att resurserna ska användas på det mest effektiva sättet.

⁴ <https://www.livsmedelsverket.se/foretagande-regler-kontroll/regler-for-livsmedelsforetag/matsvinn-foretag/skanka-bort-mat/resurshierarki-for-livsmedel>

Pågår det arbete med åtgärderna i handlingsplanen?

En handlingsplan togs 2018 fram av Livsmedelsverket, Naturvårdsverket och Jordbruksverket - i nära samarbete med livsmedelsbranschen. Det arbete som har bedrivits under åren 2020–2023 har redovisats årligen till Tillväxtverket⁵. Nedan presenteras en statusuppdatering och bedömning för samtliga åtgärder i handlingsplanen till och med år 2023. En liknande bedömning gjordes i samband med slutrapporteringen av regeringsuppdraget för minskat matsvinn 2017–2019. Nu har alltså ytterligare fyra år gått. Bedömningen är gjord av myndigheterna efter dialog och avstämning med aktörerna i livsmedelskedjan (se bilaga 1) och myndigheternas eget arbete.

15

15 åtgärder är genomförda eller har god fart mot 2030 år 2023 (jämfört med 7 år 2019)

23

23 åtgärder pågår men behöver skalas upp eller utökas år 2023 (jämfört med 32 år 2019)

2

2 åtgärder har ännu inte påbörjats år 2023 (jämfört med 2 år 2019)

		2019	2023
Mål och mätningar	1. Framtagande av nationellt etappmål & uppföljningsmetod	■	■
	2. Uppföljningsmetoder; Konsensus i kedjan	■	■
	3. Branschaktörer följer upp arbetet genom mätningar	■	■
Samverkan och dialog	4. Dialog myndigheter/aktörer	■	■
	5. Dialog om digitaliseringens möjligheter	■	■
	6. Formaliserat samarbete mellan branschaktörer i hela livsmedelskedjan. Underlättar andra åtgärders genomförande	■	■
	7. Dialog och samarbete kring primärprodukter	■	■
	8. Dialog med regionala/lokala aktörer. Matsvinn inkluderas i regionalt tillväxtarbete/livsmedelsstrategier.	■	■
	9. Branschregler införs kring svinndrivande priskampanjer	■	■

⁵ Diarienummer Livsmedelsverket: 2019/04546, 2022/00919, 2023/00779, 2024/01086

		2019	2023	
Kunskapshöjning, beteendeförändring och attityder	10.	Myndigheterna driver frågan & tar fram faktaunderlag/konsumentinfo		
	11.	Återkommande gemensam satsning på information till konsumenter		
	12.	Kunskapshöjning inom sektorn offentliga måltider		
	13.	Rådgivarutbildning om hantering av primärprodukter		
	14.	Levande samhällsdebatt om matsvinn		
	15.	Branschaktörer informerar & underlättar för konsumenten att agera svinnsmart		
	16.	Kommuner informerar medborgarna om svinnsmart agerande		
	17.	Lugn måltidsmiljö i vård, skola, omsorg så att maten äts upp. Tillräcklig tid/resurser		
	18.	Att använda skolmåltiden i undervisningen möjliggörs genom schemalagd skollunch		
	19.	Läroplanen inkluderar skrivning om skolmåltidens betydelse		
	20.	Branschorganisationer stödjer medlemmar och ger goda exempel		
	21.	Utbildning av restaurangpersonal inkluderar matsvinnsförebyggande åtgärder		
	22.	Acceptans och avsättningsmöjligheter ökas för klass II-produkter av frukt och grönt		
	Regler och tillämpning	23.	Företag hjälps till nya exportmarknader för produkter som inte kan avsättas i Sverige.	
		24.	Privata standarders möjlighet att bidra till minskat matsvinn utreds och diskuteras	
		25.	Arbeta med regler, internationella handelsnormer för frukt och grönsaker och handelskedjors privata specifikationer som påverkar svinnet	
		26.	Utreda möjligheterna för livsmedel som inte går till humankonsumtion att i större utsträckning användas till foder	
		27.	Kontrollmyndigheterna utnyttjar livsmedelslagstiftningens flexibilitet och höjer kunskapen om hur regler tolkas för att bidra till minskat matsvinn	
		28.	Branschriktlinjer motiverar företagen att bidra till minskat matsvinn	

		2019	2023
	29. Vägledning/stöd till kommuner att arbeta matsvinnsförebyggande		
Datummärkning, Hållbarhetstid och kylkedja	30. Märkning med sista förbrukningsdag används endast när det behövs		
	31. Vid datummärkning beaktas svinnminimerande aspekter		
	32. Beställare ställer relevanta krav på kvarvarande hållbarhetstid vid leverans		
	33. Kylvaror märks med optimal förvaringstemperatur, som sen hålls genom kylkedjan		
Prognos, logistik och hantering	34. Webb-info tas fram om hantering av frukt och grönt		
	35. Samverkan i branschen för svinnoptimerade logistikkedjor		
	36. Effektivisera flödena av livsmedel genom livsmedelskedjan		
	37. Bättre teknisk utrustning kan minska skador under skörd och transport		
Avtal och upphandling	38. God affärssed diskuteras och tillämpas för minskat matsvinn		
	39. Kravställningar och arbetssätt i upphandlingsprocessen inom vård, skola och omsorg, som kan minimera matsvinnet		
	40. Kompetenshöjning för svinnförebyggande upphandling		
Utredning, forskning och innovation	42. FoU stödjer genomförandet av handlingsplanens åtgärder		
Klart/Inaktuellt			
Motivationshöjande åtgärder	41. Tidsbegränsat stöd för kommunala storkök/serveringar – kräver särskild finansiering		

Kommentarer till de nio åtgärdsområdena i tabellen

Sammanfattningsvis har förflyttningar gjorts inom flera områden. Det är viktigt att komma ihåg att grön färg betyder att åtgärder är påbörjade och/eller genomförda och har god fart. Det innebär inte att det är klart, utan att arbetet behöver fortsätta. Majoriteten av åtgärderna är gula vilket betyder att inom dessa områden behöver arbetet öka och/eller skalas upp. Två åtgärder är fortfarande röda, där har ingen förflyttning skett.

Åtgärdsområde: Mål och mätningar

Två nationella etappmål för minskat matsvinn har 2020 antagits av regeringen inom miljömålssystemet och utveckling har skett kring uppföljningar och mätningar.

- Matsvinnet ska minska så att det sammantagna livsmedelsavfallet minskar med minst 20 viktprocent per capita från 2020 till 2025. (följs upp av Naturvårdsverket)⁶
- En ökad andel av livsmedelsproduktionen ska nå butik och konsument år 2025. (följs upp av Jordbruksverket)⁷

Dessa följs upp inom miljömålsuppföljningen och publiceras årligen av Naturvårdsverket 31 mars. Uppgifter om mängden livsmedelsavfall längs livsmedelskedjan tas fram enligt EU:s avfallsdirektiv⁸. Siffror för 2022 publiceras den 18 mars 2024.

Kunskapen har ökat om mängden matsvinn i olika led av livsmedelskedjan. Nu finns uppgifter om både mängden livsmedelsavfall och till viss del även om mängden livsmedelsförluster på nationell nivå. Men data om hur stor del av livsmedelsavfallet som är matsvinn saknas. Det som mäts är det som syns. Många av aktörerna lyfte mätningar som en förutsättning för att arbeta med minskat matsvinn, men aktörerna har kommit olika långt.

Slutsats: Statistiken har förbättrats över åren men det finns fortfarande områden där kunskapen behöver bli bättre. Det gäller framför allt den ätbara andelen livsmedelsavfall som hade kunnat undvikas och livsmedelsförlusterna i produktionen. Fler aktörer behöver mäta.

Läs mer om uppföljning av etappmålen i bilaga 2.

⁶ [Matsvinnet ska minska mätt i mängd livsmedelsavfall - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

⁷ [Livsmedelsförlusterna ska minska och mer ska bli mat - Sveriges miljömål \(sverigesmiljomal.se\)](https://sverigesmiljomal.se)

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november om avfall och om upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU)

Åtgärdsområde: Samverkan och dialog

Dialogen mellan myndigheterna och de olika aktörerna i livsmedelskedjan är god. Många aktörer gör insatser och det är viktigt att det arbetet fortsätter. En del av det matsvinn som uppstår kräver lösningar i samarbete mellan olika led i livsmedelskedjan, så kallat ”aktörsgemensamt svinn”. Agerandet i ett led av kedjan riskerar annars att orsaka matsvinn i ett annat led av kedjan varvid det totala matsvinnet kvarstår i samma mängd.

Sedan mars 2020 finns en frivillig branschöverenskommelse, Samarbete för minskat matsvinn (SAMS), som drivs och samordnas av IVL (IVL Svenska Miljöinstitutet). Det är delfinansierat av regeringsuppdraget för minskat matsvinn. SAMS samlar aktörer från hela livsmedelskedjan. Det är 22 deltagande aktörer och representeras av företag, branschorganisationer, myndigheter, organisationer och en kunskapspool med forskare och experter inom matsvinnområdet. SAMS har de första åren mest fokuserat på mätningar men riktar nu större delen av arbetet åt åtgärder. SAMS söker aktivt medel för åtgärdsarbete via utlysningar. Exempelvis utvecklingsprojektet Blod & Rova, som syftar till att minska livsmedelsförluster, och som erhållit finansiering av Formas. Projektet bidrar till att skapa nya livsmedel från befintliga råvaror för bättre resursutnyttjande, ökad självförsörjningsgrad och minskad miljöpåverkan från livsmedelssystemet.

När det gäller branschsamverkan kring priskampanjer som kan driva matsvinn pågår inga åtgärder. Att undvika mängdrabatter på livsmedel med kort hållbarhet skulle minska matsvinnet, men hittills har branschen visat ljumt intresse för den här typen av åtgärder.

Drygt hälften av regionerna har arbete för minskat matsvinn som en del av sina livsmedelsstrategier. Här finns potential för regionerna att lyfta och arbeta med frågan ytterligare.

Slutsats: För att SAMS ska bli mer verkningsfullt behöver fler deltagare engageras i hela värdekedjan. Mer samarbete behövs i livsmedelskedjan så att inte matsvinnet förs vidare i kedjan. Regioner kan utveckla arbetet för minskat matsvinn exempelvis i sina livsmedelsstrategier.

Åtgärdsområde: Kunskapshöjning, beteendeförändring och attityder

Att öka kunskapen om matsvinn och varför det uppstår är en förutsättning för beteendeförändring inom hela livsmedelskedjan. Överallt där mat hanteras uppstår matsvinn och alla delar av livsmedelskedjan behöver jobba med frågan. En majoritet av matsvinnet uppstår i hushållsledet och det är därför viktigt att kontinuerligt jobba med kunskapshöjning och informationsspridning till konsument för att skapa förutsättningar för beteendeförändring som kan leda till minskat matsvinn.

Livsmedelsverket följer konsumenternas kännedom, kunskap och attityd genom konsumentundersökningar. Det är ett viktigt underlag för att veta vilken kunskap som behöver öka i befolkningen, vilket i sin tur är underlag för olika informationssatsningar mot konsument. Nya kunskapsunderlag tas löpande fram och kommuniceras. Den internationella matsvinnsdagen⁹, som äger rum den 29 september, har varit det tillfälle där mest kommunikation har genomförts och en mediaanalys visar att dagen får alltmer uppmärksamhet.

Kommunikation och kampanjverksamhet kan höja kunskapen och påverka konsumenters beteende till viss del, men för att kunna nå målet i Agenda 2030 och halvera matsvinnet, krävs kompletterande insatser i flera delar av livsmedelssystemet. Alla aktörer som jobbar med livsmedel och hållbar konsumtion behöver skapa förutsättningar för konsumenterna att minska sitt matsvinn.

Slutsats: Fler aktörer behöver arbeta aktivt med åtgärder som underlättar för konsumenten att minska sitt matsvinn.

Vad gäller matsvinn i början av livsmedelskedjan så har arbetet med att följa upp livsmedelsförluster lett till ökad samsyn. Dialog har hållits med ett femtontal branschorganisationer inom primärproduktion och industrin som involverades på ett tidigt stadium. De möten som pågått under tre års tid har lett till ökad förståelse och samsyn hos både myndigheter och bransch. Både om vilka möjligheter som ligger inom och utom det producerande företags kontroll och ombetydelsen av att mer från produktionen resulterar i livsmedel.

Slutsats: Dialog och kunskapshöjning är fortsatt viktigt för att engagera och motivera aktörer till förändring. Den ekonomiska vinsten av minskat matsvinn behöver belysas mer.

Kommunerna är skyldiga att ha en avfallsplan med åtgärder för att bland annat förebygga avfall. 2020 utökades kommunernas ansvar för avfallsförebyggande till att också innefatta skyldighet att lämna information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder. Bedömningen är att det hittills har gjorts i liten utsträckning. Kommunerna anser att det finns bra stöd i form av material, att viljan finns, men att de ofta inte har möjlighet att arbeta förebyggande med information till hushållet på grund av resursbrist.

Slutsats: Det finns ett uppdrag för kommunerna att arbeta avfallsförebyggande. Fler kommuner behöver inkludera minskat matsvinn i detta arbete. Det skulle kunna leda till lägre kostnader för avfallshanteringen och besparingar för medborgaren samt vara positivt för miljö och klimat.

⁹ [Food Loss and Waste Reduction | United Nations](#)

Matsvinn är i högsta grad ett ämne som är levande i samhällsdebatten och enligt en fördjupad medieanalys bidrar myndigheterna till att lyfta upp frågan på agendan och höja medvetenheten. Flera initiativ inom ramen för regeringsuppdraget har fått stort genomslag i media och myndigheterna har omnämnts i tusentals artiklar de senaste åren.

Slutsats: Myndigheterna tillsammans med aktörerna har haft en viktig roll i att hålla debatten levande och detta arbete behöver fortsätta.

Arbetet med att minska matsvinnet inom offentliga måltider fortsätter att vara aktivt men mer behöver göras för att skapa förutsättningar för gästerna (barn, elever, äldre) att äta upp maten i stället för att maten slängs (både från servering och tallrik). Inom dessa verksamheter är det viktigt att komma ihåg att matsvinn oftast inte beror på en överproduktion av mat, utan på att för lite mat äts upp. När det gäller åtgärden att måltiden ska vara en del av läroplanen har ingen förflyttning skett, trots att frågan har lyfts i ett flertal sammanhang

Slutsats: Arbetet med att minska matsvinnet i skolan måste gå hand i hand med måltidsfrämjande åtgärder, så att mer mat hamnar i magen.

En viktig aspekt inom matsvinnsarbetet är mer utvecklande och applicerande av metoder för kvantifiering av matsvinnets miljöpåverkan. Arbetet pågår fortsatt inom detta område.

Åtgärdsområde: Regler och tillämpning

Livsmedelsverket fortsätter att arbeta för nya exportmarknader för produkter där det inte finns en marknad i Sverige. Flera privata standarder har tagit in matsvinn i sina certifieringar och det pågår arbete med en ISO-standard för matsvinn. Endast ett fåtal branschriktlinjer inom livsmedelsbranschen har med information om hur de kan arbeta för minskat matsvinn.

Slutsats: Det finns potential att minska matsvinnet för livsmedelsbranschen genom att fler branschriktlinjer har med detta arbete.

Myndigheterna fortsätter arbeta för att regler och regeltillämpning inte ska driva matsvinn. Under året har exempelvis reglerna om ommärkning och omförpackning¹⁰ hävts. Ändringen handlade även om att underlätta för kontrollmyndigheterna att bedriva likvärdig tillsyn, en faktor där det fortfarande finns behov av att undersöka hur olika hygienregler tolkas och bedöms i relation till arbetet för minskat matsvinn. Oftast är inte regler i sig problematiska men ibland saknas kunskaper om hur reglerna kan tolkas på ett sätt som kan minska matsvinnet utan att öka riskerna för konsumenterna.

Slutsats: Myndigheterna behöver fortsätta samarbeta och ha en dialog med olika aktörer för att komma till rätta med de kvarstående hinder som företagarna upplever i sitt svinnarbete.

Åtgärdsområde: Datummärkning, hållbarhetstid och kylkedja

Livsmedelsproducenter i Sverige är restriktiva med användandet av sista förbrukningsdag och är det land i EU som använder denna märkning minst. Det är fortsatt viktigt att livsmedelsproducenterna tar hänsyn till matsvinn när man sätter bäst före-datum och här finns också en möjlighet att använda en frivillig tilläggsmärkning – ofta bra efter, när producenterna bedömer att det är lämpligt. En ny konsumentundersökning¹¹ från Livsmedelsverket visar att konsumenterna anser att denna tilläggsmärkning skulle hjälpa dem att använda sina sinnen och bedöma om maten går att äta efter att bäst före-dag har passerat.

Åtgärdsområde: Prognos, logistik och hantering

Ett flertal nya företag har dykt upp på marknaden som erbjuder prognos och logistiksystem för framför allt food service och dagligvaruhandel. Den tekniska utvecklingen och det ökade intresset för livsmedelsområdet bidrar. Företagen som köper dessa tjänster kan tydligare se

¹⁰ §§ 15 och §16 i Livsmedelsverkets föreskrifter LIVSFS 2005:20

¹¹ <https://www.livsmedelsverket.se/om-oss/publikationer/artiklar/2023/2023-bast-fore-ofta-bra-efter-konsumentundersokning-hosten-2023>

vad de vinner ekonomiskt på minskat matsvinn vilket motiverar. I vissa fall är dessa lösningar också kopplade till att matsvinnet som uppstått ändå kan doneras eller användas på annat sätt.

Matsvinn uppstår också på grund av krav på kvarvarande hållbarhetstid som gör att livsmedelsindustrin kan behöva kassera produkter. Likaså leder returerna från matbutikerna tillbaka till producenterna när bäst före-datum närmar sig fortfarande till svinn. Således behövs mer samverkan i dessa frågor som i hög grad rör affärsmodeller.

Uppföljningen av livsmedelsförluster vid odlingar visar på att det vissa år kan bli stora skördeförluster i fält och vid packerier av exempelvis jordgubbar, morötter och potatis. Inom framför allt färska produkter kan åtgärder exempelvis handla om att ha tillgång till prognosverktyg, ökad förädling, utveckling av affärsmodeller och innovativa lösningar vid ett skördeöverskott.

Vad gäller hanteringen av färska frukter och grönsaker så har Livsmedelsverket tagit fram konsumentinformation om vad som ska förvaras i kylskåp respektive i rumstemperatur.

Slutsats: Det behövs ökad samverkan och gemensamt ansvar i livsmedelskedjan med avseende på logistik och hantering. Utveckling och tillgång till teknik kan också bidra till att bättre prognoser för att förebygga matsvinn.

Åtgärdsområde: Avtal och upphandling

Efter att handlingsplanen antogs har en ny lagstiftning om otillbörliga handelsmetoder trätt i kraft.

Slutsats: Åtgärden, god affärssed diskuteras och tillämpas för minskat matsvinn, är omhändertagen genom bestämmelser i lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter (UTP) som gäller från och med den 1 november 2021.¹²

En hållbarhetsstrappa är framtagen för offentliga verksamheter att använda så att rimliga krav ställs på hur länge livsmedlen ska hålla när de levereras. Användandet har utvärderats under 2023¹³ av Kost och Näring¹⁴ och den visar att majoriteten av kommunerna använder denna.

Slutsats: Det finns stöd för offentliga verksamheter att upphandla med hänsyn till matsvinn.

¹² [Lagar och regler | Konkurrensverket](#)

¹³ Underlag via mejl

¹⁴ branschförening inom Ledarna vars medlemmar utgörs av kostchefer, måltidschefer och andra yrkesgrupper som leder landets offentliga måltidsverksamheter inom kommuner och regioner

Åtgärdsområde: Utredning, forskning och innovation.

För att få bättre överblick av pågående och nyligen avslutade studier så har workshops hållits, bland annat hösten 2021 vilket sammanställdes i en rapport med pågående forskning¹⁵,

Våren 2022 gjorde Naturvårdsverket en forskningsutlysning för minskat matsvinn och i februari 2023 beviljande Naturvårdsverket tre forskningsprojekt¹⁶. Även andra forskningsfinansiärer har haft utlysningar kring arbetet för minskat matsvinn de senaste åren.

Jordbruksverket har vid uppföljningen av livsmedelsförluster anlitat Sveriges lantbruksuniversitet till genomförande av flertalet av undersökningarna. Utöver kvantiteter så studerades även orsaker till att livsmedelsråvaror kasserades vilket gav underlag till åtgärdsförslag. I slutrapporten kopplades livsmedelsförlusterna även till klimatpåverkan och ekonomiskt bortfall.¹⁷

Slutsats: Om vi ska nå etappmålen och de kommande EU målen så är inte befintlig kunskap tillräcklig. Därtill behöver en större andel av aktörerna i varje led engageras. För att kunna prioritera rätt insatser behövs det mer forskning om orsakerna till matsvinn så att uppföljning inte bara täcker data över kvantiteter utan även ger stöd till en förändring. För att motivera fler företag till att göra insatser behövs även studier som kopplar svinn till ekonomiskt bortfall. Det är viktigt att behålla överblick över pågående forskning- och utvecklingsinsatser och samtidigt identifiera och tillgodose fortsatta behov för att verkligen kunna bidra till att nå målen för minskat matsvinn.

15 NVV_Matsvinn_Rapport_20220112 - (diva-portal.org)

¹⁶ [Utlysning av forskningsmedel om minskat matsvinn \(naturvardsverket.se\)](#)

¹⁷ Jordbruksverket 2024:1.

Fortsatt arbete med att minska matsvinnet är nödvändigt

Utvärderingen visar att det har tagits stora kliv på det här området sedan myndigheterna fick uppdraget. Utan myndigheternas arbete skulle vi inte se dessa resultat idag. Det pågår arbete inom stora delar av handlingsplanen, både av myndigheterna och aktörerna i livsmedelskedjan. Förflyttningar har skett inom de fyra utpekade områdena: mål och mätningar, samarbete mellan branschaktörer, ett förändrat konsumentbeteende och utredning samt forskning och innovation. Matsvinnet har minskat i flera delar av kedjan. Med nuvarande takt är bedömningen att varken etappmålen eller målet i Agenda 2030 inte kommer att nås. Fler aktörer behöver jobba aktivt för att minska matsvinnet.

Att förebygga matsvinn och livsmedelsförluster ska följa resurshierarkin och inriktas på att förebygga, för att resurserna ska användas på det mest effektiva sättet. Livsmedelsdonationer bör inte vara lösningen på att minska matsvinnet. Så länge som matsvinn uppstår är det en viktig åtgärd, men det är viktigt att aktörerna jobbar för att förebygga matsvinnet i tidigare led och på så sätt öka avsättningen vilket kan leda till bättre konkurrenskraft.

Samarbetet mellan myndigheterna har fungerat väl. För att myndigheterna ska kunna fortsätta att driva, accelerera och följa upp matsvinnarbetet 2026–2030 ser vi behov av ett fortsatt uppdrag med ökad finansiering.

Ytterligare pågående arbete inom avfallsområdet

Det finns ytterligare pågående arbete inom avfallslagstiftningen som kan påverka mängden matsvinn. Ett fortsatt arbete för att minska matsvinnet behöver därför anpassas till denna utveckling.

Förhandling av förslag på EU gemensamma bindande mål –påverkar ambitionsnivån

EU har lagt ett förslag för revidering av avfallsdirektiv, där rådsförhandlingar avseende kommissionens förslag¹⁸ pågår. Förslaget innehåller två bindande mål för minskat livsmedelavfall till 2030, ett för livsmedelsindustrin och ett gemensamt för handel och annan livsmedelsdistribution, restauranger och offentliga måltider samt hushåll. Det innebär ett tydligt behov av ytterligare insatser ifall de träder i kraft. Nuvarande svenska etappmål har målar 2025.

Kommissionen föreslår i revisionen av avfallsdirektivet en miniminivå avseende vilka åtgärder medlemsstaterna ska införa för ett minskat livsmedelsavfall, samt vilka åtgärder som

¹⁸ Food waste reduction targets - European Commission (europa.eu)

medlemsländerna ska införa i sina nationella program för att förebygga livsmedelsavfall. I avfallsdirektivet finns redan krav på sådana nationella program men förslaget innebär nya tydligare krav avseende dess utformning och innehåll. Varje medlemsland ska inom två år revidera och anpassa sitt nationella program för minskat livsmedelsavfall i syfte att nå målen. Sverige har använt den nuvarande handlingsplanen som Sveriges förebyggande program

Förändring i avfallsförordningen – krav på separering av avfall från förpackning

Från och med den 1 januari 2024 ska den som har en förpackning som innehåller avfall se till att förpackningen skiljs från innehållet¹⁹. Detta för att möjliggöra en ökad materialåtervinning av både förpackningsavfallet och det avfall som är förpackat. Skyldigheten gäller både för hushåll och verksamheter. Det gäller alla typ av avfall och däribland förpackat matavfall. Naturvårdsverkets bedömning är att den som har en förpackning som innehåller matavfall kan uppfylla skyldigheten genom att själv skilja förpackningen från innehållet på platsen där avfallet uppstår eller genom att se till att förpackningen skiljs från innehållet på en behandlingsanläggning. Kravet på att separera matavfallet från sin förpackning kan leda till att butiker i större utsträckning prissänker varor som närmar sig att bäst före- eller sista förbrukningsdag passerar och eller att mer livsmedel doneras till välgörenhetsorganisationer.

Framför allt livsmedelsbutiker, men även andra aktörer, har under 2023 haft frågor om vad de kan göra för att ta hand om livsmedel innan de blir avfall. Ett samarbete pågår mellan Naturvårdsverket och Livsmedelsverket för att kunna bemöta frågor från livsmedelsföretagare.

Uppdatera handlingsplanen – år 2024

Handlingsplanen behöver uppdateras för att bli relevant utifrån nuläget. De åtgärder som föreslås behöver också viktas för att tydligt visa vilka som är mest prioriterade och som förväntas ge störst effekt på ett minskat matsvinn. Detta planeras att genomföras under 2024 inom pågående regeringsuppdrag inom livsmedelsstrategin. Dialog kommer föras med relevanta aktörer såsom livsmedelsbranschen, kommunala avfallsbolag, kommun och civilsamhälle. Den uppdaterade handlingsplanen behöver anpassas och utformas så att den uppfyller kraven på obligatoriska åtgärder i ett avfallsförebyggande program enligt förslag på revidering av avfallsdirektivet^[1].

Livsmedelsdonationer har vuxit mycket de senaste åren och behöver vara en del av en uppdaterad handlingsplan. När handlingsplanen skrevs var arbetet med livsmedelsdonationer inte så aktuellt eller omfattande som det är idag. Att förebygga matsvinn och livsmedelsförluster bör följa resurshierarkin och inriktas på att förebygga. När och om matsvinn uppstår är den bästa lösningen att omfördela detta för att användas som livsmedel. Andra områden som bör utvecklas är till exempel livsmedelsförluster och ta in ekonomiska

¹⁹ 3 kap. 4 a § i avfallsförordningen (2020:614)

aspekter såsom kopplingen till företagens lönsamhet. Syftet med en uppdaterad handlingsplan är att de åtgärder som föreslås är relevanta och effektiva.

Vägen framåt – år 2025 och framåt

Utvärderingen visar att arbetet varit framgångsrikt med flertalet åtgärder som ger och kan förväntas ge effekt. De insatser som görs är dock inte tillräckliga för att nå etappmålen om minskat livsmedelsavfall och att mer av produktionen blir mat till 2025. Bedömningen är vidare att insatserna inte heller är tillräckliga för att nå målet i Agenda 2030. Matsvinsfrågan har uppmärksamats i samhället och en positiv utveckling syns genom att konsumenter har börjat slänga mindre mat. Fler aktörer arbetar idag aktivt för minskat matsvinn. Men matsvinn sker i hela livsmedelskedjan och den kunskap som tagits fram visar att både mängden matsvinn och dess komplexitet är större än vi tidigare trott. Det finns fortfarande kunskapsluckor och mycket data saknas. Arbetet behöver trappas upp för att det ska vara möjligt att nå målet i Agenda 2030.

Förslag: fortsatt och utökat uppdrag

Av utvärderingen framkommer att vi för att nå målen i agenda 2030 behöver vidta ytterligare åtgärder. Vi kan konstatera att vi dels behöver fortsätta med redan initierat arbete för att inte tappa framsteg som redan gjorts, dels behöver utveckla arbetet inom vissa områden, inte minst när det gäller att utöka och förfinas kunskapen om data för livsmedelsförluster produktionen och mängden matsvinn och övriga led av livsmedelskedjan. Nedan kommer en kort beskrivning av några identifierade områden för fortsatt arbete.

Den nationella statistiken visar att de senaste årens arbete ger effekt och att matsvinnet i hushållen har minskat. Matsvinnet var år 2018 45 kilo per person och år, följt av 35 kilo år 2020 och 33 kilo 2021. Det gäller både mat som slängs i sopkorgen och mat och dryck som hålls ut i vasken. Men matsvinnet behöver fortsätta minska och att förändra beteenden tar tid och det krävs upprepning av informations- och kunskapsbyggande insatser och arbetet behöver därför fortsätta och intensifieras. Utan fortsatt arbete med att dels få konsumenterna att få insikt om sitt matsvinn, dels få kunskap för att minska matsvinnet kommer minskningen av matsvinn i hushållen att stanna av. Detta arbete behöver ske i samverkan med livsmedelsbranschen, kommuner och de kommunala avfallsbolagen.

Fortsatt och ökad samverkan mellan de olika leden i livsmedelskedjan är viktig. Det är en förutsättning för undvika att insatser i ett led eller hos en aktör inte ska leda till ökat svinn i ett tidigare eller senare led.

Arbetet med att regler och regeltillämpning inte ska driva matsvinn behöver fortsätta. Detta för att möjliggöra för livsmedelsföretagen att undvika att slänga mat i onödan, vilket även innebär ekonomiska förluster.

En analys behövs av vilken typ av forskning, utredning eller innovationsprojekt som saknas för att öka takten i genomförandet. Den kunskap som kommer fram behöver kommuniceras på ett tydligt och målgruppsanpassat sätt. Den nödvändiga omställningen för att nå målen innebär fortsatta behov av insatser för att utveckla kunskap och innovationer så att matsvinnet minskar.

Idag ingår endast att följa upp livsmedelsavfallet i den nationella statistiken som Naturvårdsverket har ansvar att följa. Det betyder att data saknas för hur stor del av livsmedelsavfallet som utgörs av matsvinn. Vi saknar således kunskap om hur stort matsvinnet är både i de olika delarna av livsmedelskedjan och totalt. För att kunna prioritera rätt insatser samt för att följa upp etappmål och Agenda 2030 behöver matsvinnet mätas både nationellt och på verksamhetsnivå. Ytterligare resurser är en förutsättning för att kunna ta reda på hur stor del av livsmedelsavfallet som utgörs av matsvinn, alltså den del som är möjlig att minska.

Fler produktgrupper inom primärproduktionen och industrin behöver undersökas för att få data/statistik för hur stora livsmedelsförlusterna är och vad som orsakar dem. För att kunna följa upp etappmålet om livsmedelsförluster och Agenda 2030 behöver mätningen upprepas och utökas. Jordbruksverket bör därför erhålla medel för att genomföras sådana mätningar.

För att kunna bedriva ett dedikerat arbete för att minska matsvinnet bör myndigheterna erhålla ett nytt uppdrag, efter att nu pågående uppdrag upphör vid utgången av 2025. Ett sådant arbete kräver vidare fortsatt finansiering. Myndigheterna bedömer att med en finansiering som motsvarar den som vi idag har kan redan påbörjat arbete fortsätta på ungefär samma nivå som idag. För att kunna genomföra de utökade mätningar av livsmedelsförluster och matsvinn i övriga delar av livsmedelskedjan som krävs för att kunna rikta effektiva åtgärder krävs en utökad finansiering. Samma bild ges också i rapporten Jordbrukssektorns klimatomställning²⁰. Arbetet behöver trappas upp ytterligare, vilket är en förutsättning för att kunna nå etappmålen och Agenda 2030. Ett sådant förlängt uppdrag kan ha samma konstruktion som nu pågående uppdrag men med utpekad finansiering till respektive myndighet. Ett inspel är att beakta förslaget i rapporten Jordbrukssektorns klimatomställning.

	Anslag	2025	2026	2027
Fortsatt arbete med matsvinn	1:15	6 000 tkr	12 000 tkr	12 000 tkr

Om nuvarande uppdrag, inklusive finansiering, inte förlängs kommer myndigheternas arbete med matsvinn att drastiskt minska i omfattning.

²⁰ Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk, Rapport 7060, 2022

Bilaga 1.

Inspel från aktörerna i livsmedelskedjan

Det är många aktörer som är berörda när det gäller att minska matsvinnet och livsmedelsförlusterna. Riktade frågor har ställts per mejl till branschorganisationer och nyckelpersoner inom matsvinn. För att samla in inspel brett från aktörerna om vilka aktiviteter som pågår kopplat till handlingsplanen genomfördes också en workshop i oktober 2023 med representanter från hela livsmedelskedjan.

- primärproduktion
- livsmedelsindustri
- grossist
- dagligvaruhandel
- samarbete för minskat matsvinn, SAMS
- konsumentorganisation
- välgörenhetsorganisationer
- offentlig sektor
- restaurang
- avfallsbolag

Deltagarna delades in utifrån den del av livsmedelskedjan de representerade så att diskussionerna kunde riktas mot de åtgärder som var relevanta för dem. De fick svara på frågan om det pågår arbete kring de olika åtgärderna? Denna input tillsammans med kunskapen om vad matsvinnmyndigheterna gör används som underlag till en bedömning kring åtgärderna i handlingsplanen (se nedan).

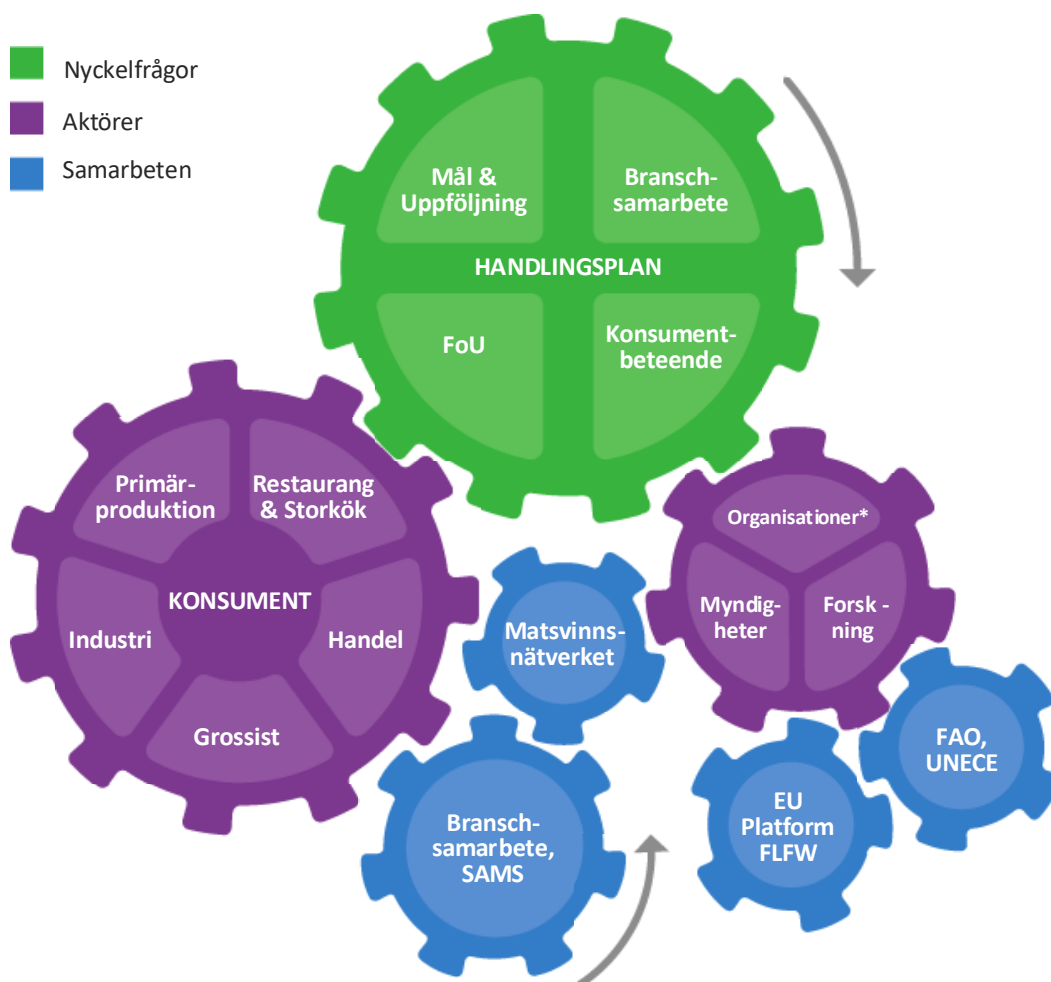
Det är tydligt att matsvinsfrågan är viktig för alla aktörer. Lönsamhet i företagen är en viktig aspekt. Det behöver finnas tid och pengar till dessa frågor, för att produktutveckla och för att se över möjliga svinnsreducerande åtgärder.

Aktörerna upplevde att det råder oklarhet kring vem eller vilka handlingsplanen vänder sig till. Vidare sa de att ”möjliga ägare” som är utpekade samt intressenter inte alltid stämmer. Det finns ett behov av att uppdatera handlingsplanen och göra den kortare och tydligare. Aktörerna lyfte också att regelverk och myndigheternas tolkningar av lagstiftning måste gå hand i hand med mål om minskat matsvinn. Företagen behöver kunna få tydliga svar.

Många av aktörerna som deltog nämner att mätningar är en förutsättning och det nämndes att mätning borde vara prioriterat. En del tyckte att mätningar av livsmedelsförluster och livsmedelsavfall borde vara obligatoriskt. Vidare togs det upp att livsmedelsdonationer bör nämnas och vara en del av en eventuellt ny och uppdaterade handlingsplan.

Deltagarna efterfrågade styrmedel/incitament som styr flöden så högt upp i avfallshierarkin som möjligt så att det som kan bli livsmedel ska bli det. Lagstiftning som underlättar myndigheternas arbete efterfrågades. Stöd och tillsyn till kommunala matsvinninitiativ efterfrågades, inklusive utveckling av tillsynsvägledning för matsvinn. Mer detaljerade områden som nämndes är att andelen animalier i matsvinnet har stor betydelse och vikten av plockanalyser.

Högskolerepresentanternas inspel målade bilden av ett tämligen fragmenterat forskningsfält där det kan vara svårt fokusera insatserna och där ytterligare insatser kan behövas för att forskningen ska vara i fas med handlingsplanen. Kulturella frågor samt behov av solida mätningar/kartläggningar längs med hela värdekedjan vilka resulterar tillräckligt detaljerade kartläggningar betonades.

Bilaga 2.

Uppföljning av etappmålen

Matsvinnet ska minska mätt i livsmedelsavfall

Livsmedelsavfall är livsmedel som blivit avfall och inkluderar både ätliga och icke ätliga delar. Vid årlig uppföljning 2023²¹ så fanns data för 2020 och för vissa led 2021²² tillgängligt. För livsmedelsbutiker och hushåll minskade livsmedelsavfallet 2021 jämfört med 2020. Sammantaget, för samtliga led i livsmedelskedjan, uppskattas minskningen till cirka 3 viktprocent per capita. Den 18 mars 2024 kommer Naturvårdsverket publicera ny statistik om livsmedelsavfall i livsmedelskedjans samtliga led. Statistiken utgå från referensår 2022.²³

En satsning på undersökning av livsmedelsavfall och andra restprodukter från livsmedelsindustri, handel och livsmedelsdistribution har, med delfinansiering av EU grants samt regeringsuppdraget, genomförts av Naturvårdsverket 2023. Slutrapporten finns publicerad på European Food Loss and Waste Prevention Hub²⁴. En ny metod med branschspecifika enkäter användes för självrapporterade uppgifter från företagen. Undersökningen har kartlagt avsevärt större mängder livsmedelsavfall inom industrin än vad som har uppmätts tidigare, och inom mejeri och glasstillverkningar kan även mängden livsmedelsförluster uppskattas. Uppföljningen ger också värdefull kunskap om i vilka delsektorer avfallet uppkommer samt hur det hanteras. Projektet möjliggjorde även att fler aktörer än tidigare kontaktats inom service-, parti- och e-handel och kunskapen om sektorn har ökat.

En ökad andel av livsmedelsproduktionen ska nå butik och konsument år 2025.

Jordbruksverket har studerat åtta produktgrupper vilket resulterade i åtta delrapporter och en slutrapport som visar livsmedelsförlusterna både i kvantitet och dess orsaker.²⁵ Branschorganisationerna för de åtta produktgrupperna har varit involverade i metodutveckling och vid löpande avstämningar vilket har bidragit till ökad samsyn kring definitioner och företagarperspektiv. Forskare vid SLU har genomfört merparten av undersökningarna. Slutrapporten²⁶ summerar livsmedelsförlusterna till ungefär 450 000 ton från de åtta produktgrupperna (nötkött, griskött, mjölk, fisk och skaldjur, kvarnvetete, potatis, morötter och jordgubbar). Det finns också kunskap om betydelsen för företagets lönsamhet, klimatpåverkan och för livsmedelsförsörjningen. De produkter som studerats står för drygt

²¹ [Miljömålen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/miljomalen)

²² [Livsmedelsavfall i Sverige \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/livsmedelsavfall-i-sverige)

²³ Naturvårdsverkets publikation Livsmedelsavfall i Sverige.

²⁴ [European Food Loss and Waste Prevention Hub - Detail of a Resource \(europa.eu\)](https://europa.eu/european-food-loss-and-waste-prevention-hub)

²⁵ Jordbruksverket 2022:18-19, 2023:1-4, 2023:13, 2023:16.

²⁶ Jordbruksverket 2024:1.

hälften av primärproduktionen för livsmedel så de totala livsmedelsförlusterna är ännu större. Dessutom omfattas bara en liten del av industrins livsmedelsförluster. Rapporten slår fast att en kraftsamling behövs för att minska livsmedelsförlusterna. Både företag i hela livsmedelskedjan och offentlig sektor behöver arbeta med tio åtgärdsområden:

- Produktionsmetoder
- Kunskap
- Forskning & innovation
- Förädling
- Regler och villkor
- Fler djur till slakt
- Kvalitetsnormer
- Samarbete längs värdekedjan
- Affärsmodeller och försäljning som tar tillvara överskott, samt
- Export och andra markandskanaler.

Förhandling av förslag på EU gemensamma mål

Statistik över livsmedelsavfall per led i livsmedelskedjan ska årligen rapporteras till EU²⁷. Rådsförhandlingar avseende kommissionens förslag²⁸ på EU rättsligt bindande mål för minskat livsmedelsavfall 2030 pågår under 2024.

EU har lagt ett förslag för revidering av avfallsdirektiv som är under förhandling. Förslaget innehåller två bindande mål för minskat livsmedelsavfall till 2030, ett för livsmedelsindustrin och ett gemensamt för handel och annan livsmedelsdistribution, restauranger och offentliga måltider samt hushåll. Det innebär ett tydligt behov av ytterligare insatser ifall de träder i kraft. Nuvarande svenska etappmål har målår 2025.

Kommissionen föreslår i revisionen av avfallsdirektivet en miniminivå avseende vilka åtgärder medlemsstaterna ska införa för ett minskat livsmedelsavfall. Förslaget förtydligar vilka åtgärder som medlemsländerna ska införa i sina nationella program för att förebygga livsmedelsavfall. I avfallsdirektivet finns redan krav på sådana nationella program men förslaget innebär nya tydligare krav avseende dess utformning och innehåll. Varje medlemsland ska inom två år revidera och anpassa sitt nationella program för minskat livsmedelsavfall i syfte att nå målen. Sverige har använt den nuvarande handlingsplanen som Sveriges förebyggande program, det är viktigt att den kommande handlingsplanen anpassas och utformas på ett sådant sätt att den kan tjäna som förebyggande program enligt det reviderade avfallsdirektivet.

²⁷ [Food waste and food waste prevention - estimates - Statistics Explained \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1)

²⁸ [Food waste reduction targets - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1)

Matsvinn hushåll

Naturvårdsverkets undersökning av andel tidigare ätbar mat i uppkommet livsmedelsavfall i hushållsledet visar en andel om 26 procent 2021. Det är denna andel som framför allt har och förväntas minska vid reduktion av livsmedelsavfall i hushållsled.

